

LISTERA CORDATA (L.) R.BR. IN DRENTE

door E. Stapelveld (Beilen)
(ontv. 21 dec. 1959)

Op 1 juni 1959 werd deze zeldzame soort door mij, in gezelschap van H.W. de Vroomen, ontdekt in het Tonckensbos bij Westervelde (gem. Norg), dat nog pas kort eigendom is van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland. Het betreft hier een oud grovedennenbos met een rijke natuurlijke verjonging van houtsoorten als eik, lijsterbes, hulst, zachte berk, beuk en fijnspar, en een rijke natuurlijke bodembegroeiing, waarin de zeldzame dennenorchis (*Goodyera repens*) veelvuldig wordt aangetroffen. Van dit bos is het voorkomen van *Dryopteris linaeana* en een aantal zeldzame bramensoorten bekend.

Op 15 juni 1959 werd door Dr. V. Westhoff, Dr. J.J. Barkman en ondergetekende onderstaande vegetatie-opname gemaakt van de nieuwe vindplaats van *Listera cordata*: Oppervlakte 9 x 13 m. In de proefvlakte zelf staan geen oude grove iennen, wel overal rondom, terwijl de kronen de proefvlakte gedeeltelijk bedekken.

<u>Hoge boomlaag</u> 18 m		<i>Molinia caerulea</i>	1.2
<i>Pinus sylvestris</i>	+	<i>Agrostis canina</i>	
		ssp. <i>montana</i>	+3
<u>Lage boomlaag</u> 6-8 m. 90 %		<i>Lonicera periclymenum</i>	+2
<i>Betula pubescens</i>	5.2	<i>Deschampsia flexuosa</i>	+2
<i>Quercus robur</i>	+1	<i>Vaccinium myrtillus</i>	+2 ^o
<u>Struiklaag</u> 1-3 m. <10 %		Moslaag. 20 %	
<i>Picea abies</i>	+1	<i>Leucobryum glaucum</i>	2.3
<i>Sorbus aucuparia</i>	+1	<i>Dicranum scoparium</i>	1.2
<i>Pinus sylvestris</i> †	+1	<i>Polytrichum formosum</i>	1.3
<i>Quercus robur</i>	+1	<i>Hypnum cupressiforme</i>	+2
		<i>Scleropodium purum</i>	1.2
<u>Kruidenlaag</u> tot 50 cm. 20%		<i>Dicranella heteromalla</i>	+2
<i>Sorbus aucuparia</i>	1-2.1	<i>Dicranum majus</i>	+3
<i>Quercus robur</i>	1.1-2	<i>Thuidium tamariscinum</i>	+2
<i>Frangula alnus</i>	+1	<i>Lophocolea bidentata</i>	1.2
<i>Ilex aquifolium</i>	+1	<i>Plagiothecium undulatum</i>	+2
<i>Fagus sylvatica</i>	r	<i>Pleurozium schreberi</i>	+1-2
<i>Rubus „fruticosus"</i>	+2	<i>Mnium hornum</i>	+3
<i>Goodyera repens</i>	2.1-2	<i>Pohlia nutans</i>	+2
<i>Listera cordata</i>	1.1-2	<i>Plagiothecium laetum</i>	+2
<i>Galium saxatile</i>	1.2-3	<i>Dicranum undulatum</i>	+2

Opgemerkt werd, dat *Listera cordata* ontbreekt in de „rijkere" gedeelten van het Tonckensbos, waar soorten als *Corydalis claviculata*, *Polygonatum multiflorum*, *Majanthemum bifolium* en *Anthoxanthum odoratum* voorkomen. Ook in de „armste" ge-

deelten van het bos, waar *Vaccinium myrtillus* domineert en *Vaccinium vitis-idaea* voorkomt, ontbreekt *Listera cordata*. Wat dit betreft schijnt *Goodyera repens* minder kieskeurig te zijn. Deze soort wordt in al deze vegetaties veelvuldig aangetroffen.

Listera cordata werd tenslotte nog in enkele - niet bloeiende - exemplaren aangetroffen in een vegetatie, waar *Molinia caerulea* onder de grovedennen-opstand domineert.